

for at kunne ansees som billige, men disse Bestemmelser indeholde ikke nogen bindende Regel for Commissionen, idet der jo er gjort den udtryffelige Tilfættelse, at, hvis de stillede Vilkaar i en eller anden Henseende afvige fra, hvad der her er opstillet som Regel, saa overlades det ganske Commissionen at bestemme om de gjorte Tilbud desuagtet kunne ansees som billige. Endvidere fremhævede den ærede Ordfører som en aldeles afgjørende Indvending mod mit Forslag, at Afgjørelsen skulde beroe paa Commissionens Fleertal, saa at altsaa den af Regjeringen valgte Formand i Forening med de to af den ene Part valgte Medlemmer af Commissionen kunde tage den afgjørende Beslutning paa Commissionens Begne. Jeg troer nu, at, hvis man vil forlange Genstemmighed i slige Commissioner, saa vil man aldrig komme til noget Resultat. Man kan ganske vist ordne Forholdet paa anden Maade, end jeg har foreslaaet; man kan enten forlange simpelt Fleertal, saaledes som jeg har foreslaaet, eller man kan opstille den Bestemmelse, at, for at et Fleertals Beslutning skal være gjældende, skal det bestaae af idetmindste 1 af de af hver af de paagjældende Parter valgte Medlemmer, men Genstemmighed troer jeg som sagt, ikke, at man bør forlange. Smidlertid er jo ogsaa det, hvilket Fleertal der skal forlanges, et mere underordnet Spørgsmaal. Endvidere fremhævede den ærede Ordfører som en Anke imod mit Forslag, at det gav Godseieren Sællighed til at kunne fratage Fæstestedet Noget af dets Tilbehør; det er ganske vigtigt, at en saadan Bestemmelse har jeg foreslaaet, men det er, saa langt fra, at en saadan Bestemmelse om, at en Godseier i det enkelte Tilfælde kan forbeholde sig en Deel af et Fæstesteds Tilliggende, og naar vel at mærke Prisen paa det, der sælges, fastsættes under behørigt Hensyn til, hvad den saaledes er frataget det, vil hindre Selvtændoms Fremme, at jeg tværtimod anseer det for en Bestemmelse, der meget vil virke til, at Salg finder Sted, idet det kan mange Tilfælde vil gjøre det muligt for Fæsteren eller hans Efterladte at købe Stedet, hvad han ellers ikke vilde kunne. Dernæst anføede den ærede Ordfører mod den Bestemmelse i Forsla-

get, at Commissionen ogsaa skal tage Hensyn til, om Vilkaarene ere billige eller til, om Kjøberen kan antages at kunne bestaae ved Stedet efter de Salgsvilkaar, der ere budte. Naar den ærede Ordfører var fristet til, som han sagde, at, udtale, at han var bleven forbausset over en saadan Bestemmelse, saa kunde ogsaa jeg fristes til at blive forbausset over en saadan Udtalelse af den ærede Ordfører, thi jeg troede dog virkelig, at det Første, der maatte tages Hensyn til, naar der var Spørgsmaal om, hvorvidt en Kjøbesum for en Eiendom var billig, og passende, var, om den, der købte Stedet, virkelig kunde ventes at bestaae ved det under de Vilkaar, hvorpaa han købte det, og Andet er der jo ikke Tale om i Forslaget. Naar den ærede Ordfører meente, at de Udtryk, jeg havde brugt, „en duelig og paapassende Mand“, skulde være brugte i Modsetning til en „Bonde“, saa veed jeg ikke, hvorfra den ærede Ordfører hentede den Formenting. Naturligvis kan der, naar man vil hedsomme, om en Mand er tjent med at købe en Eiendom, kun være Tale om at tage Hensyn til, om det er en duelig og paapassende Mand, og Prisen kan ikke sættes efter, om Kjøberen er en daarlig Person, der ikke kan bestyre Eiendommen, og som ikke vil vise den Slid og Virksomhed, som enhver ordentlig Mand bør vise i sin Eivsstilling. Jeg har nok glemt at omtale s. 16, som den ærede Ordfører jo ogsaa var imod. Paragraphen gaar som det vil sees, ud paa, at, saafremt Godseieren ønsker det, skal Commissionen være pligtig til, at optræde mæglende imellem ham og Fæsteren eller Forpagteren for at istandbringe Salg og tillige pligtig til at forklare Fæsteren eller Forpagteren Virkningen af, at han ikke modtager det gjorte Salgstilbud. Jeg har anseet det for nødvendigt at indsætte en saadan Bestemmelse, thi, idet Godseieren her paatager sig, vel at mærke, en juridisk Forpligtelse til indenfor et vist givet Tidsrum at staae ved de som billige anerkjendte Salgsvilkaar, saa vil Følgen være for det Første, at, naar Fæsteren lader det Tidsrum udløbe, hvilket Godseieren har paadraget sig, den juridiske Forpligtelse, taber Fæsteren Ret til at købe paa disse Vilkaar, og dernæst vinder Godseieren jo den